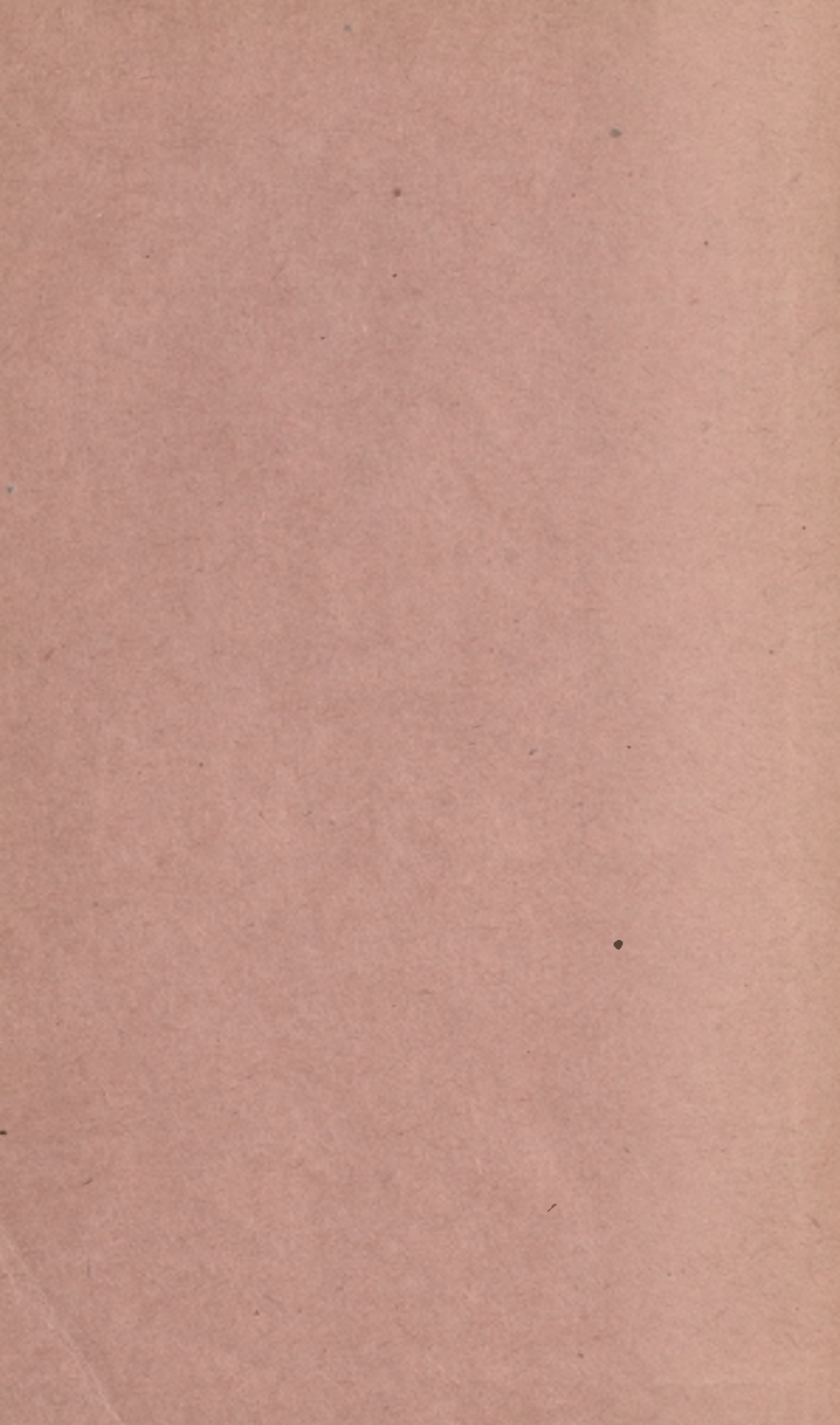

420

КОСОВСКИ БОЈ

ПОЗОРИШНА ИГРА У 7 СЛЈКА
ЗА БАЧКО ПОЗОРИШТЕ

ПО НАРОДНИМ ПЕСМАМА
УДЕСИО,
СРЕТЕН ДИНИЋ

ЦЕНА 4 ДИНАРА

ЛЕСКОВАЦ
Штампарија и Књиговезница „ПОКРЕТ“
1925.

КОСОВСКИ БОЈ

ПОЗОРИШНА ИГРА У 7 СЛИКА

ЗА БАЧКО ПОЗОРИШТЕ

ПО НАРОДНИМ ПЕСМАМА

УДЕСИО,

СРЕТЕН ДИНИЋ

ЛЕСКОВАЦ

Штампарија и Књиговезница „ПОКРЕТ“

1925.

Л И Ц А :

Цар Лазар
Царица Милица
Слуга Голубан
Југ Богдан и Југовићи
Страхињић Бан
Милош Обилић
Косанчић Иван
Топлица Милан
Вук Бранковић
Југовића Мајка
Косовка Девојка
Орловић Павле
Вила
Цар Мурат
Турци.

І СЛИКА

САБОР У КРУШЕВЦУ

(ОД Љ. Н.) догађа се у дворцу Цара Лазара

Лица : Цар Лазар, Југ Богдан, Милош Обилић, Бошко
Југовић и Страхинић Бап.

(Сви седе на столицама, Цар Лазар у зачеље).

Цар Лазар

Браћо и господо одбрани јунаци!
Ево нам се важни приближују данци :
Цар је Турски Мурат силну војску диго,
И у наше земље на Косово стиго;
Захватио поља мостове и кланце,
За Србију нашу саковао ланце.
Поклисаре посло да му се предамо,
Данак и градове, и све да му дамо.
Ја не жалим, браћо, ову моју круну,
Ал' Србију жалим, сваког блага пуну.
Јербо Турци нису ка' остали људи,
Из Азије то су сви' зверови љути :
Цркве ће и школе наше разрушити,
А глуношћу дивљом земљу напунити;
Нагрдиће наше задужбине старе
Везиваће коње у наше олтаре;
Истурчиће наше рођене синове,
Направиће од њих страшне Турке нове.
Зато сам скупио у Крушевцу овде
Вас главније редом све српске војводе ;
Да се најпре овде сложено упитамо :
Ако ћемо с' предат' оно да сви знамо ;

Један другог после ми да не кунемо,
Кад турскога тешког ропства допанемо;
Ако ћемо с' тући, нек се војска купи,
Ка Косову равном нека одмах ступи.
Ја вам крити нећу браћо моја мила,
У Турака јесте превелика сила;
Трипут већа него што је ми имамо
Поуздано о том ми већ сада знамо.
Ја сам свуда слао, тражио помоћи
Одзивљу се многи ал' ће доцкан доћи.
Мурат је то дозн'о, хита да се бије,
Док нам с'које стране помоћ дошла није;
Многе земље, негда што су војску дале,
Смириле се сада Мурата признале.
Мурата сам и ја доста заварав'о
Преговоро дуга и новце му дав'о; —
Сад се нема куда, сад одговор тражи
Подиг'о је војску, крвљу да се блажи.
Зато ето до вас сад одговор стоји
Крвљу или сузом да с' Косово поји.
Сва држава наша сада на вас гледа
И из ваших уста своју судбу чека.
Промислите добро сад што ћете рећи;
Два су пута: један само води срећи.

Милош Обилић (устане)

Нема с' много мислит да с' тучемо кнеже;
Онај није јунак који жив се веже.
Турчин диго силу, сила ће га срести
Косово ће поље у крви огрести!
Туђег цара Србин неће да признаје, —
Тући ћемо с' кнеже док нас једног траје.
За Србију сви смо готови падати

Ал' живи се Срби не уведу предати.
Ако српски редом изгину јунаци,
Потомству ће онда лакши бити ланци;
Тешиће се тиме што смо га бранили,
И бранећи њега себе сахранили.
Ако добијемо, онда царство наше,
Пружи ћемо донде док нам сабље маше,
Турчин нема с' онда нигде уставити,
У Азију мора он се повратити.
Врати ћемо зајам лукавим Грцима,
Што се из пакости сложише с' Турцима.
Створићемо оно што је Душан хтео
Али преком смрћу што нас је помео.

Југ Богдан (устане)

Ја од када памтим већа није хала
На Србију нашу него сада пала;
Ал' толика јоште сила турска да је
Подлећи без крви нама срамота је.
И ја могу кнеже још сабљом махати,
И ако паднемо нећемо с' кајати;
Из гробова наших, наша ће имена
Родити јунаке у позна времена.
Који годе народ без крви подлегне,
Томе ропство двапут дуже се отегне;
Јер примера нема из прошлости лепи
Што му срце к' слави и слободи крепи.
И јунаци исти што сад падну овде,
У потомству опет они ће да с' роде.

Бошко Југовић (устане)

Сва Србија листом на ногама стоји
Косово ће турском крвљу да се поји;

Сваки на њих као на крвнике гледа
Презире их као пустахије света.
Нек се Мурат спрема, нека војску креће,
Србија му никад покорит' се неће;
Оживеле војском свуда су путање,
Из Косова маћи он не може даће.
Србин верно брани слободу и славу,
Српска круна само за српску је главу.
Док Србина једног у животу траје
Србија се ником дотле не предаје.

Страхињић Бан (устане)

Сваки Србин мисли, сваки збори тако:
Без слободе бити, сва је земља пако.
Тераћемо Турке ми са српске земље,
Где слобода влада, срећа и весеље.
У слободи рођен, па у њој умрећу,
Никаквој се сили покорити нећу.
Зар је мало наше земље оцепљене?
Зар је мало наше браће угњетене?
Зар се хала с' тиме зајазила није?
Веће јоште зија поред љуте змије!

Милош Обилић

Данас ево новог за Србију рата!
Српској новој слави отварају с' врата.
Мурат је подиг'о где год има кога
И дошо је веће до прага српскога;
Имена ми мога и тако ми среће:
Прекорачит' ал' га у животу неће!
За слободу своју Срби су ко лави,
Скупо плати који хоће да их гњави.
Мој живот почиње од онога дана,
Кад с' мачем у руци паднем са сто рана.

Што ће нам оружје кад се слава утре?
Што ће нам животи кад Србија умре?

Југ Богдан

Кад вас видим тако по избор скупљене
Вас војводе српске јунаштвом чувене;
Старо срце моје у мени с' подмлади; —
Србија још живи — страшна је кад ради.
И ако Крушевац није Призрен стари,
И ако још много што остало квари,
И ако је царство Душана пропало,
И ако је много земља отпало;
Остала је земља што с' Србија зове,
Остао је ковчег за потопе нове.
Одавде ће опет слава да се дигне
И Душанов барјак до мора да стигне.
Одавде ће да се сунце свима роди,
И да сија вечно у српској слободи;
И све оно што је негда наше било
Србија да узме све под своје крило.
Ил' ћемо помрети као Срби прави
Клаћемо с' до једног као жути мрави.
Причаће с' по свету како Срби знаду,
Стечену слободу да ником не даду.
Зато пиши кнеже, на све стране књиге,
Да се цела земља на оружје дигне.
И нек иде сваки на Косово равно,
Да спасемо царство ил' умремо славно!

Све остале војводе (устану)

Тако нека буде! — да с' тучемо кнеже!
Под оружјем Србин не да да се веже!

Цар Лазар

Добро дакле браћо и господо славна,
Мишљења су ваша са мојима равна.
Спремајте се за бој сви у име Бога,
Победа је наша буде л' наша слога.
Војводе ће наше са свих страна стићи,
Табор ће се српски спрам турскога дићи.
Бог за сваког брине који за се мари;
Кушаћемо сада срећу наши' стари!
Сад војводе моје сложено похитајте
Мало и велико у војску спремајте.
Силно су се на нас наљутили Турци,
Одолет' им ваља са сабљом у руци.
Ја ћу писат књиге на крајеве даљне
На јунаке српске и војводе славне:
Нека дижу војску нек хитају амо,
Да ми српску земљу Турцима не дамо.

Све војводе

Сви ћемо ми доћи на Косово равно
Да спасемо царство ил' умремо славно!
(одлазе)

Кнез Лазар (сам)

Ја ћу писат' књиге на краје даљне
На јунаке српске и војводе славне;
Ја ћу писат', али хоћел доћи који
Сваком круна моја у очима стоји.
Једва чека свако да ми се освети
Па на част му, само кад би мого спасти
Србију нам тужну од опште пропасти.
(устане и шета)

О Душане зашто не роди нам сина,

Кој би био кадар сложити Србина?

Још од твоје смрти неслога је пуста,

Место ратне славе отворила уста.

Сваки твој војвода, твоју круну славну

На комаде цепа свак на своју страну.

Силе наше српске још онда су пале,

Чим су подељене на области мале.

Намесници твоји српство остављају

И један за другим Турцима с' предају.

Обричу ми помоћ, ал' је послат неће,

Само један Лазар за српство умреће.

(Погледа у вис са уздигнутим рукама)

Ти што гледаш озго са плавога свода,

Што управљаш судбом свих земних народа,

Миллиони суза са страхом те зову;

Ти царе царева спаси земљу ову!

Помоћи никакве већ на земљи нема

Србији несретној тавни гроб се спрема.

Изнемогло све је — љубав је пропала,

Неслога несретна само је остала.

Ја очима видим, пашћемо пропасти,

Нико осим Бога не може нас спасти.

Наступила веће времена су крајња,

Оваквоме стању следе уздисања.

О Србијо, круно Душанове славе

Синови ти твоји тешке ланце праве.

Поглавари сваки само за се мути,

Сваки с' круни нада, а сваки зло слути.

Један другог мрзи, један другог лаже,

Један другом лице са црнилом маже.

Име цара носим а они царују,

Свак у своме крају вољно господују.

Кад је какво добро свак себи привлачи,

Зло ли царству буде, на цара навлачи.

После сто година несретнога доба,
 Ја не могу устат' из својега гроба,
 Да потомству кажем кад у ропству цичи:
 Ено ти главара па ти њи вичи.
 Они су ти круну са главе однели,
 Они су те злбом до тога довели!
 После сто година не могу устати,
 Не могу с' потомству обако правдати;
 Сиротиња тужна ово знати неће,
 И у беди својој моје кости клеће.
 Суседни владари сваки се отима,
 Који ће нам лепу Србију да има.
 А њима је стало до њихове свађе,
 Свак по својој мисли награду нек нађе.
 Проклет нек је сваки који своје страсти
 Упоредо држи с' народном пропасти;
 Ко уз пркос коме сву би земљу дао,
 Да би сваком врагу јаму ископао.
 Проклет био и све нек му је проклето,
 Кومه осим себе нема ништа свето.
 Ко се крстом крсти, тај слободу љуби,
 Који друге гњече то и нису људи.
 Оне лепе земље што су српске биле,
 У невољи тешкој оне сада цвиле.
 На читавом небу једна звезда сјаје,
 Још Србија само ко држава траје.
 И ако ће сама на Косово поћи,
 Хоће л' јој у помоћ сестре њене доћи?
 Њихови главари, ах, сваки се нада,
 Кад нестане мене Србијом да влада, —
 О, како је тешко земљом управљати!
 Ко није владао, тај не може знати —
 Ал' проклетство у гроб ја наћу понети;
 Нек ме сви оставе ја ћу сам умрети.

(Завеса пада).

II СЛИКА

Догађа се пред кулом Цара Лазара. На бини улаз на две стране. Једна клупа пред кулом.

1.) ПОЈАВА

Цар Лазар и Царица Милица. Цар Лазар седи на клупи погнуте главе, држећи се руком за чело. Поред њега седи Милица.

Кнез Лазар

Љубо моја Царице Милице
Тешке су ме бриге освојиле
Нити могу ћутат' нити казат'
Нити могу срцу одолети,
Да не кажем теби драга душо;
Што ми скоро огњени чауши
Црну књигу с' Косова донеше
Од султана турског цар Мурата
И његову поруку да чујеш.

(Вади писмо и чита)

»Ој Лазаре од Србије главо,
Нит је било нити може бити :
Једна земља а два господара,
Једна раја два харача даје;
Царовати оба не можемо,
Већ ми пошљи кључе и хараче
Златне кључе од својих градова,
И хараче за седам година ;
Ако ли ми то послати нећеш
А ти хајде у поље Косово
Да сабјама земљу дијелимо«.

Царица Милица

»Цар Лазаре српска круно златна
Ти ћеш ићи у бој на Косово,

Собом водиш слуге и војводе
А код двора никог не остављаш
Царе Лазо од мушкијех глава;
Одводиш ми девет миле браће,
Девет браће девет Југовића.
Остави ми брата бар једнога
Једног брата сестри од заклетве.

Цар Лазар

О Милице душо моја драга
Тешко ти је и ја видим сада
Ал' је теже земљу не бранити.
Но чуј мене што ћу теби рећи :
Сад ће проћи војска на алаје
Пред њоме је Бошко Југовићу
И он носи крсташа барјака ;
Кажи њему од мене благослов :
Нек да барјак коме њему драго
Па нек с' тобом код двора остане.

(Излази)

Чује се иза кулиса песма :

Наш заштитник Господ Бог,
Сачуваће цара свог
Мишци ће му дати моћ
И чувати дан и ноћ;
Ти му Боже посла част
Даде славу, царску власт,
А ми ево живот свој
Да нас води у нов бој,
У нов бој, у нов бој
Да нас води у нов бој.

(Пева се као цар Душанов марш).

2.) ПОЈАВА

Бошко Југовић, Југовић Војин и остали Југовићи. (Бошко Југовић наилази са барјаком о рамену а за њим остали Југовићи).

Царица Милица

(шири руке пред Бошком Југовићем и грли га).

О мој брате Бошко Југовићу
Цар је тебе мени поклонио
Да не идеш у бој на Косово
И теби је благослов казао :
Да даш барјак ком је теби драго
Да останеш самном у Крушевцу
Да имадем брата од заклетве.

Бошко Југовић

Иди сестро на бијелу кулу
А ја ти се не бих повратио
Ни из руке крсташ барјак дао
Да ми царе поклони Крушевац ;
Да ми рече дружина остала :
Гле страшљивца Бошка Југовића!
Он не смеде поћи на Косово
За крст часни крвцу прољевати
И за своју веру умријети.
Идем сејо на Косово равно
За крст часни крвцу прољевати
И за веру с' браћом умријети.
(Одлази)

Царица Милица (обраћа се Војину)

О мој брате Југовић Војине
Цар је тебе мени поклонио
И теби је благослов казао :
Да даш једек коме теби драго
Да останеш самном у Крушевцу
Да имадем брата од заклетве.

Југовић Војин

Иди сестро на бијелу кулу
Не би, ти се јунак повратио
Ни цареве једеке пустио
Да би знао да би погинуо.
Идем сејо у Косово равно
За крст часни крвцу прољевати
И за вјеру с' браћом погинути.

(Оде, за њим и остали)

Иза кулиса чује се песма наставак Душановог марша:

Србија је с' нама сва
Свети Сава, Немања
Певамо ти сви у глас
У бој за народ води нас!
У бој, у бој, за народ свој!
(Царица Милица остаје тужна Цар Лазар враћа се)

Царица Милица (кроз плач)

Господару славни Цар Лазаре
Сви сам девет устављала редом
Ал' ни један останути нехте.
(Очајна седи на клупи и плаче)

3.) ПОЈАВА

(Слуга Голубан и пређашњи. Голубан улази)

Цар Лазар (окреће се Голубану)

Голубане, моја верна слуго,
Узми госпу на бијеле руке,
Пак је носи на танану кулу;
Од мене ти Богом просто било.
Немој ићи на бој на Косово,
Већ остани у бијелу двору. (оде)

Голубан

(узима под руку Царицу Милицу одводи је у кулу и враћа се уздигнутом руком у вис)

Ја не могу срцу одолети
Морам ићи у бој на Косово! (Оде)

(Иза кулиса се чује ехо од песме пређашње)
У бој, у бој, за народ свој!

(Завеса пада)

III СЛИКА

КОСОВСКА ВЕЧЕРА

Догађа се на Косову у очи битке
На бини су за столом: Кнез Лазар, Вук Бранковић, Југ Богдан, Милош Обилић, Косачић Иван, Топлица Милан и остали.

Цар Лазар (с' пехаром у руци)

Коме ћ' ову чашу наздравити:
Ако ћу је напиту по старости,
Напићу је старом Југ Богдану;
Ако ћу је напиту по господству,
Напићу је Вуку Бранковићу;
Ако ћу је напиту по лепоти,
Напићу је Косачићу Ивану;
Ако ћу је напиту по висини,
Напићу је Топлици Милану;
Ако ћу је напиту по јунаштву,
Напићу је Милошу Обилићу.
Та ником је другом напиту нећу
Већ у здравље Милошу Обилића:
Здрав Милошу вјеро и невјеро,

Прва вјеро потоња невјеро,
Сутра ћеш ме издат на Косову,
И одбећи Турском цар Мурату.

Милош Обилић (устаје)

Вала теби славни кнез Лазаре
Вала теби на твојој здравици!
На здравици и на дару твоме,
Ал' не хвала на такој беседи,
Јер тако ме вјера не убила,
Ја невјера никад био нисам,
Нит сам био нити ћу кад бити;
Него сутра мислим на Косову
За хришћанску вјеру погинути;
Невјера ти седи уз кољено
Испод скута пије ладно вино.
Ах проклети Вуче Бранковићу!
Сутра јесте лијеп Видов данак,
Видећемо у пољу Косову
Ко је вјера а ко ли је невјера!
А тако ми Бога великога,
Ја ћу отић' сутра у Косово,
И заклаћу Турског цар Мурата
И стаћу му ногом под гр'оце;
Ако ли ми Бог и срећа даде
Те се здраво у Крушевац вратим,
Ухватићу Вука Бранковића
Вецаћу га уз то бојно копље.
Као жена кућељ уз преслице
Носићу га у поље Косово!

(Брзо и љутито изађе).

(Остали се згледају)

С' поља се чује војничка молитва, или труба свира или се пева:

Дај нам благи Боже
Цар Душанову снагу
Да победимо Мурата;
И душманску силу
Са крстом и са мачем
Сломити је на Видов дан
Услиши нам Боже Милостиви
Молитву!

(Док се ова молитва пева сви за вечером стојећи побожно је слушају.)

(Завеса пада)

IV СЛИКА

Догађа се пред Самодрежом црквом у којој се врши причешћивање војске уочи Косовке битке.

На бини је улаз за цркву и улаз на супротној страни.

1.) ПОЈАВА

Милош Обилаћ и пређашња

Милош Обилић

(Кад излази из цркве крсти се угледа Косовску девојку)

Добро јутро Косовка девојко:
Здраво ли си уранила млада?

Косовка девојка (пружајући му божур)

Бог помого делијо незнана!
Јесте л' спремни за јуначке борбе?
Бог нека вам буде у помоћи! (Крстите се)

Милош Обилић (узимајући божур)

Јесмо спремни а да зашто нисмо
Бог ће дати те ће добро бити.
На девојко коласту аздију (пружајући јој)

По чему ћеш мене споменути
По аздији по имену моме.
Ево т' идем погинути душо
У табору честитога кнеза.
Моли Бога драга душо моја,
Да ти с' здраво из табора вратим,
Узећу те за Милана мога,
За Милана мога побратима,
Кој' је мене Богом побратио
Вишњим Богом и Светим Јованом.
Ја ћу теби кум венчани бити.

[Оде]

[Из цркве се чује: Господи помилуј!]

3.) ПОЈАВА

Косанчић Иван и пређашњи

Косанчић Иван

[кад изађе из цркве крсти се]

Добро јутро лијепа девојко!
Је си л' здраво уранила млада?

Косовска девојка [пружајући му божур]

Бог помого незнани јуначе!
Ја сам здраво и ви да сте здраво!
Јесте л' спремни за јуначке борбе?
Бог нека је вама у помоћи! (Крсти се)

Иван Косанчић [узимајући божур]

Јесмо спремни те још како сејо,
Бог ће дати те ће добро бити
На девојко бурму позлаћену (пружа јој)
По чему ћеш мене споменути
А по бурми по имену моме.
Ево т' идем погинути душо

У табору честитога кнеза.
Моли Бога душо моја драга
Да ти с' здраво из табора вратим
Узећу те за Милана мога
За Милана мого побратима,
Кој' је мене Богом побратио
Вишњим Богом и Светим Јованом.
Ја ћу теби ручни девер бити.
(Оде)

(Из цркве се чује: Господи помилуј)

3) ПОЈАВА

Милан Топлица и пређашњи

Милан Топлица

(излази из цркве и крсти се)

Добро јутро душо моја драга!
Јеси л' здраво уранила млада?

Косовка девојка (пружајући му божур)

Бог помого витеже лијепи!
Ја сам здраво и ви да сте здрави;
Јесте л' спремни за јуначке борбе?
Бог нека је вама у помоћи! (Крсти се)

Милан Топлица (узимајући божур)

Јесмо спремни душо моја драга
Бог ће дати те ће добро бити
(Вади и пружи копрену)
На девојко копрену од злата
По чему ћеш мене споменути,
По копрени по имену моме.
Ево т' идем погинути душо
У табору честитога кнеза;
Моли Бога душо моја драга

Да ти с' здраво из табора вратим
Узећу те за верну љубовцу. *(оде)*

Косовка девојка

(гледајући за њим)

Бог нека вас у невољи прати

И јуначка слава на мегдану.

(Још тужно погледа и оде)

Милош Обилић и Иван Косанчић ораћају се

Милош Обилић

Побратиме Косанчић Иване

Јеси л' турску уходио војску

Јели много војске у Турака?

Можемо ли с' Турци бојак бити.

Косанчић Иван

О мој брате Милош Обилићу,

Ја сам турску војску уходио,

Јесте силна војска у Турака:

Сви ми да се у со претворимо

Не би Туркам ручак осолили,

Ево пуно петнајест данака

Ја све ходах по турској ордији

И не нађох краја ни хесапа:

Од Мрамора до сува Јавора,

Од Јавора побро до Сазлије,

Од Сазлије до Ђемер Ђуприје,

Од Ђуприје до града Звечана

Од Звечана, побро, до Чечана

Од Чечана врху до планине

Све је Турска војска притиснула.

Коњ до коња, јунак до јунака

Бојна копља као гора чарна,

Све барјаци као и облаци,
А чадори као и снегови;
Да из неба плаха киша падне,
Ниђе не би на земљицу пала,
Већ на добре коње и јунаке.
Мурат пао на Мазгит на поље
Ухватио и Лаб и Ситницу
(показујући руком.)

Милош Обилић

Ја Иване мио побратиме,
Бе је чадор силног цар Мурата,
Ја сам ти се кнезу затекао,
Да закољем турског цар Мурата?
Да му станем ногом под гр'оце.

Иван Косанчић:

Да луд ли си мио побратиме,
Бе је чадор силног цар Мурата,
У сред силног турскога табора,
Да ти имаш крила лабудова,
Пак да паднеш из неба ведрога,
Перје мяса не би изнијело.

Милош Обилић:

О Иване да мој мили брате,
Нерођени као и рођени,
Немој тако кнезу казивати
Јер ће нам се кнеже забринути
И сва ће се војска поплашити.
Већ овако нашем кнезу кажи:
Има доста војске у Турака
Ал' с' можемо с' њима ударити

И ласно их придобит можемо.
Јера није војска од мегдана,
Већ све старе ходе и хаџије,
Занатлије и старе ћарџије,
Који боја ни видели нису,
Истом пошли да се лебом хране.
А и што је војска у Турака,
Војска им се јесте побољела,
Од болести тешке срдобоље,
А добри се коњи побољели,
Од болести коњске сакагије.

Иван Косанчић :

Хоћу побро ко што ми ти кажеш
Испричаћу нашем господару,
Много горе но што ми ти кажеш
Али слаба вајда побратиме,
Гинути се мора на буљуке,
Па шта нама Бог и срећа даде.
Једва чекам мио побратиме,
Кад ћу моју ђорду разиграти
Горе, доле по Косову равном.
Клаћемо се као љути мрави!
Да је његод кога да запише
Наше борбе и јунаштво славно!

(Оду)

(Из цркве се чује : Буди имја господне)

(Из цркве излази Југ Богдан са девет Југовића и крсте се.)

(Завеса пада)

V СЛИКА

Долађа се на Косову Пољу под шатором Цара Мурата.

1.) ПОЈАВА

На бини седи Мурат, скритених ногу на простртом ћилиму; с обе стране до њега доглавници, паше и везири. Уза њега стоје две хоџе.

Један хоџа (темена пред царем)

Падишаху славни цар Мурате
Један ђаур тражи да се јави
Вели: »носи големе поруке«,
Да ти каже и да се поклони
Да ти љуби и скуте и руке.

Мурат

Пусти крме нека амо дође
Да ја видим шта је код Лазара.

Хоџа

Одлази до врата и пушта Милоша Обилића

2.) ПОЈАВА

Милош Обилић и пређашњи

Милош

(Улази жустро и стаје чизмом на Муратову простирку.)

Мурат

Лакше море Лазарева слуго
Немој моје газити серцаде
Већ ми љуби чизму и мамузу. *(пружа му ногу)*

Милош

(снисходљиво прилази, клања се по турском обичају, хитро извуче нож из потаје и распори Мурата.)

Турци

Ха — ла — ла!... Ха — ла — ла!...

Милош

(маше сабљом десно и лево, брани се.)

(Завеса пада)

VI СЛИКА

(Догађа се под Муратовим шатором.)

1.) ПОЈАВА

(Мурат са истим Турцима, као и у петој слици; лежи на-
слоњен на двојицу Турака. Испред њега у десно леже мртви:
Милош Обилић, Косанчић Иван и Моплица Милан).

Мурат

Турци браћо лале и везири,
Ја умријех вама оста царство.
Него ово мене послушајте :
Да вам царство дуговечно буде,
Ви немојте раји горки бити,
Веће раји врло добри будте.
Не износте глоба ни пореза,
Не износте на рају биједа.
Не дирајте у њихове цркве,
Ни у закон нити у поштење.
Што је мене Милош распорио
То је срећа војничка донела.
Не може се царство задобити
На душеку све дуван пущећи,
Ви немојте рају разгонити,
По шумама да од вас зазире.
Него паз'те рају к'о синове.
Тако ће вам дуго бити царство.
Ако л' мене то не послушате

Ви ћет' онда изгубити царство.
Небојте се краља ни једнога
Краљ на цара ударити неће,
Нити може краљевство на царство;
Јер је тако од Бога остало,
Већ се бојте сиротиње раје,
Која глоба давати не може;
Кад устане кука и мотика
Биће тешко по Медини Туркам;
У Шаму ће каде проплакати,
Јербо ће их раја увелити;
Друмови ће пожељет Турака
Ал' Турака нигда бити неће!

(Завали главу мало и одахне)

Доведите ђаура Лазара
Да му видим главу изван тела.

2.) ПОЈАВА

Цар Лазар, два Турчина и пређ.

(Лазара доводе два Турчина целата и он стаје испред Мурата)

Лазар

гледајући у мртва Милоша

Ој Милошу моја верна слуго
Што осветла образ на мејдану
И распори турског цар Мурата
Светла твоја душа пред Господа,
Име ти се навећ спомињало
Док је сунца и док је месеца! (клекне)

(Турчин целат замакне сабљом, таламбаси ударају, Турци халалачу.)

(Завеса пада)

- VII СЛИКА

Догађа се на косовском разбојишту.
На бини леже мртви косовски јунаци.

1.) ПОЈАВА

Косовка девојка

Косовка девојка (са кондиром у руди улази, зграние се и застане
кад види гомиле лешева)

И сврши се љута битка
И преби се сабља бритка
И царска се круна смрви
И потону све у крви!..

(Пође по разбојшту, разгледа и преврће јунаке. Наплази на Орловића Павла и запаја га вином. За то време музика свира нешто тихо и сентиментално)

Орловић Павле

(Са надигнутом главом у руци Косовке девојке. Музика престане.)

Сестро драга Косовка девојко!
Која ти је голема невоља;
Те преврћеш покрви јунаке,
Кога тражиш по разбоју млада,
Или брата или братучеда,
Ил' по греху стара родитеља?

Косовка девојка

Драги брате делијо незнана
Ја од рода никога не тражим
Нити брата нити братучеда,
Ни по греху стара родитеља,
Већ ја тражим три војводе бојне.
Можеш знати делијо незнана,
Кад кнез Лазар причешћава војску
Ја се десих онда на вратима
И сусретох три војводе бојне
Једно јесте Милош Обилићу,

Друго јесте Косанчић Иване,
Треће јесте Топлица Милане,
Од свакога примих по знамење.
Њих ја данас по разбоју тражим

Орловић Павле :

Сестро драга Косовка девојко!
Видиш душо ова копља бојна
Понајвиша а и понајгушћа,
Онде ј' пала крвца од јунака,
Та добре коњу до стремена,
До сремена и до узенгије,
А јунаку до свилена паса,
Онде су ти сва три погинула,
Већ ти иди двору бијеломе
Не кржави скута и рукава.

Косовка девојка *(полази)*

Јао јадна худе ти сам среће!
Да се јадна за зелен бор ватим,
И он би се зелен осушио. *(Оде)*
(Иза кулиса чује се песма)

Бога моли Југовића мајка,
Да јој Бог да очи соколове,
И бијела крила лабудова,
Да одлети на Косово равно,
И да види девет Југовића
И десетог Старог Југ-Богдана!...

2.) ПОЈАВА

Мајка Југовића.

(Мајка Југовића улази, разгледа јунаке, наилази на своје

*Југовиће узима руку Дамјанову окреће је и преврће.
Музика стане. Отпева тужно.)*

Руко моја зелена јабуко.
Где си расла, где си устргнута!
А расла си на криоцу моме,
Устргнута на Косову равном!
(пада на руку)

Иза кулиса чују се гусле и песма:

Препуче јој срце од жалости,
За својијех девет Југовића,
И десета стара Југ-Богдана!...

3.) ПОЈАВА

Вила

*(Иза кулиса чује се труба или песма у дуету
„Војничка молитва“):*

Дај нам благи Боже
Еј у Косово доћи
И осветити Цар Лазара
И нашега краља
Еј Душановом руком
Венчати га за Цара!...
Услиши нам Боже милостиви молитву!

*(За то време излази на бину вила одевена сва у бело и са
венцем од божура у руци, држи тихо и величанствено над
косовским јунацима, док песма траје.)*

(Завеса пада)

Напомена о овом комаду

Овај комад изводио сам са ученицима у Кладову 1899. године. На ту учитељску забаву, када је даван овај комад, дошли су били чак из Неготина ондашњи: Окружни начелник, Сава Ђукић (који је 1915. године убијен од Бугара у Сурдулици), Миливоје Башић, школски надзорник, Павле Љотић, професор (сада је управитељ жен. уч. школе у Новом Саду), командант XIII пука са војном музиком и др. Моје ондашње ученице, које су играле у том комаду, у селу Кладушници (срез кључки) и сада (већ жене у годинама) носе надимке: „Царица Милица“ и „Косовка девојка“. Толико је то одјекнуло било у том крају, у коме су врло слабо развијене биле традиције о Косовском Боју.

Прошле године исти комад даван је у Лесковцу неколико пута за ђаке и два пута за грађане на Видов дан. Режирали је Ангелина Пантићка, учитељица, позната дугогодишња раденица на приређивању дечјих комада. Јер ни један комад не може се сам извести на бини ако се за њега не нађе добар режисер.

Има већ више година како се код нас „Косовски Бој“ не приређује никако у позориштима, па чак ни онда кад национални празник то захтева, на пример Видов дан. То је ваљда за то што су скоро сва позоришта код нас при оснивању свом почињала са преставама „Косовског Боја“, па се то сад сматра као нешто застарело и просто. Али историја никад не стари. У нашој националној про-

шлости нема ни један моменат, који више служи на част нашој нацији од Косовског Боја. Па зар се стидити свога рођеног поноса и своје највеће части националне! Има ли поучнијег и здравијег наставног материјала и градива за национално васпитање омладине од Косовске Епопеје. Има ли убедљивијег разлога за уједињење у једну државу велику свих Југословена од Косовске Трагедије.

Ми смо се пре Косовске Битке звали: Рашани, Босанци, Зећани, Неретљани, Маћедонци, а после тога сви: Срби! И ако су на косову били сви па чак и Хрвати. Народна песма, а по том и цео народ спојно је све то у једно име: Срби су изгубили царство на Косову!

То је била прва етапа ка стапању свих Југословена, од Саве и Дунава до Солуна у једно национално име, 15. јуна 1389. године. Друга је ова што је дошла 1. децембра 1918. године, која је довршила то уједињење, давши свима, од Триглава до Бевђелије једно име: Југословени. Требало је да дођу два велика рата па да се Југословени сете да треба да се уједине, после хиљаду година борбе и робовања туђину. Та два датума заслужују да се највише славе. Иван Мештровић, није без разлога свој **Косовски Храм** назвао и **Храм Јединства**. Одслужимо и ми у том храму по једну службу бар један пут годишње, колико он то заслужује.

МАСКИРАНИ ИГРАЧИ «КОСОВСКОГ БОЈА»
ЂАЦИ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ЛЕСКОВЦУ НА ВИДОВ-ДАН 1924. ГОД.

Од истог писца могу се
добити позоришни комади:

Мића Соколац

5 динара.

Ратно Сироче

6 динара.

